

RAADSVORSTEL GEMEENTE SOEST

Portefeuillehouder:

Osman Suna

Zaaknummer:

1342665

Onderwerp:

Toekomstplan sociaal ontwikkelbedrijf

Openbaar

Is geheimhouding aan de orde?

Nee

Voorgesteld raadsbesluit

- 1. Instemmen met het Toekomstplan sociaal ontwikkelbedrijf.**

Samenvatting

De gemeenteraad wordt gevraagd in te stemmen met het Toekomstplan sociaal ontwikkelbedrijf in de arbeidsmarktregio Amersfoort. Met dit plan wil de regio de ondersteuning voor inwoners met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt versterken. Door de bestaande werkvoorziening van RWA/Amfors te verbeteren en te verbreden, ontstaan meer passende werkplekken en ontwikkelmogelijkheden. Ook wordt de continuïteit voor huidige Wsw-medewerkers geborgd.

De uitvoering gebeurt stapsgewijs en in nauwe samenwerking tussen gemeenten en uitvoeringsorganisaties. De komende maanden wordt een implementatie agenda opgesteld. Gemeenten zetten hiervoor de beschikbare rijksmiddelen in en maken gezamenlijke afspraken over doorverwijzing, modules en samenwerking binnen het regionale netwerk. Het plan helpt de regio om meer beschutte werkplekken te creëren, inwoners duurzaam te laten participeren en aan landelijke ambities te voldoen, zoals het versterken van sociaal ontwikkelbedrijven en het 10.000 banenplan.

Aanleiding

In de arbeidsmarktregio Amersfoort werken de regio gemeente Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg, samen aan de opgave 'Impuls sociale infrastructuur en toekomst sociaal ontwikkelbedrijf'. De opgave is gericht op het versterken van de ondersteuning en begeleiding van personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt waarbij het sociaal ontwikkelbedrijf een rol moet krijgen.

We werken aan de opgave in fasen. In de eerste fase is geïnventariseerd welke ondersteuning er nu is voor inwoners en waar nog kansen liggen voor verbetering. Op basis daarvan zijn er in de tweede fase uitgangspunten geformuleerd die de gemeenteraden in juli 2025 hebben vastgesteld, waarmee vervolgens een toekomstplan uitgewerkt kon worden. De uitgangspunten luiden:

1. *De behoefte en ontwikkelkansen van inwoners staan centraal.*
2. *De regio Amersfoort ontwikkelt een breed sociaal ontwikkelbedrijf.*
3. *De partijen die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunen vormen samen een netwerkorganisatie.*
4. *RWA/Amfors is, als sociaal ontwikkelbedrijf, onderdeel van de netwerkorganisatie.*
5. *Het toekomstig sociaal ontwikkelbedrijf zorgt ervoor dat RWA/Amfors financieel gezond is.*

Het toekomstplan is nu gereed en wordt gelijktijdig aan alle gemeenteraden aangeboden voor besluitvorming. De basis van het plan zijn drie verschillende bouwstenen voor de sociale infrastructuur en de rol van het sociaal ontwikkelbedrijf.

Bouwsteen 1 is de huidige werkvoorziening voor inwoners met een Wsw-indicatie.

Bouwsteen 2 is uitbreiding van de werkvoorziening voor inwoners met een indicatie beschut werk en Banenafpraak.

Bouwsteen 3 is verbreding naar nog nader te bepalen aanbod van modules voor ontwikkelmogelijkheden van inwoners met een

afstand tot de arbeidsmarkt.

Het voorstel is om bouwsteen 2 en 3 vanaf 2026 gefaseerd te implementeren.

Beoogd resultaat

Met het vast stellen van het toekomstplan versterken we de ondersteuning en begeleiding van inwoners met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt door het bieden van passende werkplekken en ontwikkelmogelijkheden. Daarnaast zorgen we dat de huidige Wsw-medewerkers ook in de toekomst bij Amfors kunnen blijven werken.

Argumenten

1.1 Het plan versterkt een inclusieve arbeidsmarkt en duurzame participatie.

Door de verbreding naar een breed sociaal ontwikkelbedrijf kunnen inwoners die (nog) niet klaar zijn voor regulier werk, passende ondersteuning en ontwikkelmogelijkheden krijgen. De behoefte en ontwikkelkansen van de inwoners staan centraal. Dit voorkomt dat mensen langdurig thuis zitten of uit beeld raken en vergroot hun kansen op duurzame participatie. Voor inwoners die dat nodig hebben creëren we werkplekken in een veilige beschutte omgeving en voor anderen is het een opstap naar betaald werk bij reguliere werkgevers. Daarbij kan het sociaal ontwikkelbedrijf fungeren als een vangnet voor als het soms even tegenzit bij een inwoner.

1.2 Het plan vergroot de kansen van inwoners met een indicatie beschut werk.

Voor inwoners die aangewezen zijn op een beschutte werkplek is het essentieel dat er voldoende passende en veilige ontwikkelplekken beschikbaar zijn. Het Rijk stelt hiervoor jaarlijks middelen beschikbaar op basis van een taakstelling. In maart 2025 hadden 35 inwoners in de regio Amersfoort, waarvan 3 in de gemeente Soest een beschutte werkplek. Dit is 28% van de regionale taakstelling. Met de uitvoering van het toekomstplan vergroot de regio de beschikbaarheid van deze werkplekken. Waarin wordt toegewerkt naar het behalen van 91% van de taakstelling in 2030, in lijn met het landelijk gemiddelde.

1.3 De ontwikkeling naar een breed sociaal ontwikkelbedrijf biedt nieuwe kansen voor RWA/Amfors.

Door de ontwikkeling naar een breed sociaal ontwikkelbedrijf kan RWA/Amfors nieuwe doelgroepen aantrekken en een breder palet aan ontwikkeltrajecten bieden. Dit voorkomt dat, door de krimp van de Wsw-doelgroep, werksoorten moeten worden afgestoten en essentiële infrastructuur en expertise verloren gaan. Door het aanbod te verbreden en nauwer samen te werken in een regionaal netwerk met werkgevers, onderwijs en maatschappelijke partners waaronder onze uitvoeringsorganisatie Eemkracht, versterken we de toekomstbestendigheid van RWA/Amfors.

1.4 Jaarlijks ontvangen gemeenten rijksmiddelen om de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven te versterken.

Vanaf 2025 ontvangen gemeenten extra rijksmiddelen om de uitvoering van sociaal ontwikkelbedrijven op een hoger plan te tillen. Op die manier moet dit op termijn landelijk, naast 30.000 beschutte werkplekken, 10.000 banen opleveren voor inwoners die nu nog niet bij reguliere werkgevers aan de slag kunnen. In onze gemeentelijke begroting hebben wij deze middelen gereserveerd voor dit toekomstplan. In de nog op te stellen implementatieagenda wordt verder uitgewerkt hoe deze middelen ingezet gaan

worden binnen RWA/Amfors.

1.5 Het plan gaat uit van een gefaseerde implementatie met getoetste financiële kaders voor bouwsteen 1 en 2.

De implementatie van het toekomstplan zal uitgewerkt worden in een meerjarenagenda. Een te snelle implementatie zonder voldoende personele, organisatorische en financiële borging brengt risico's met zich mee. Het toekomstplan focust daarom op een gefaseerde aanpak: eerst investeren in versterken van de werkvoorziening en de huidige werksoorten bij Amfors, daarna in verbreding. Zo bouwen we aan een duurzame ontwikkeling van RWA/Amfors. De financiële berekeningen zijn onafhankelijk getoetst door experts om de kwaliteit en betrouwbaarheid te borgen.

Kantttekeningen

1.1 Het plan is alleen haalbaar als alle gemeenteraden er mee instemmen en hiervoor structureel middelen beschikbaar gaan stellen.

Het toekomstplan wordt gelijktijdig bij alle betrokken gemeenteraden in de arbeidsmarktregio Amersfoort aangeboden. De middelen die nodig zijn voor de implementatie komen deels uit de rijksbijdragen voor sociaal ontwikkelbedrijven en deels uit het Participatiebudget. Dit zijn niet geoormerkte middelen. Dit betekent dat de gemeenteraden de komende jaren moeten instemmen met de begroting van zowel RWA als met die van onze uitvoeringsorganisatie Eemkracht waarin gespecificeerd wordt welke middelen nodig zijn voor de uitvoering van dit plan.

1.2 Voor bouwsteen 3 kan er nog geen financiële vertaling worden gemaakt.

Omdat het toekomstplan gefaseerd wordt ingevoerd, richt 2026 zich eerst op de implementatie van bouwsteen 2, waarvan de financiële effecten zijn uitgewerkt in het toekomstplan. Bouwsteen 3 is echter noodzakelijk voor een toekomstige financieel houdbare bedrijfsvoering van RWA/Amfors. Deze kan echter pas worden uitgewerkt wanneer de organisatie voldoende is gegroeid en bouwsteen 2 stevig is ingevoerd. In de regionale implementatieagenda worden afspraken gemaakt over de ontwikkeling en toetsing van de modules binnen bouwsteen 3. Zodra de financiële effecten hiervan helder zijn, wordt de gemeenteraad om instemming gevraagd via de begroting RWA en de gemeentelijke begroting of, indien nodig, via een apart raadsvoorstel.

1.3 Voor de uitvoering van het plan moeten gemeenten en uitvoeringsorganisaties goed samenwerken en duidelijke afspraken maken over rollen en taken.

Gemeenten en uitvoeringsorganisaties moeten zorgen voor voldoende instroom bij het sociaal ontwikkelbedrijf. Een duidelijke rol voor Amfors en goede doorverwijzing in het netwerk zijn hierbij belangrijk.

Kosten, baten, dekking

Kosten

Zie ook bij dekking.

Baten

N.v.t.

Dekking

Vanaf 2025 ontvangen gemeenten jaarlijks rijksmiddelen om de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven te versterken via de Integratie Uitkering Participatie.

In Soest hebben wij deze middelen via onze gemeentelijke begroting 2025 en 2026 reeds beschikbaar gesteld aan RWA. (respectievelijk € 101.615 en € 47.373) Uitwerking en verantwoording volgt in de implementatie agenda en P&C cyclus van RWA/Amfors.

Aanpak

Na de besluitvorming door gemeenteraden over het toekomstplan, starten we in 2026 met het opstellen van de implementatieagenda. Hierin komen de stappen te staan die de regio neemt om het toekomstplan gefaseerd te implementeren. In eerste instantie ligt de focus op de implementatie van bouwsteen 2. Denk aan het maken van gezamenlijke afspraken over doorverwijzing om het beoogde aantallen te halen. Daarnaast ligt de focus op het maken van gezamenlijke afspraken binnen de regio over het ontwikkelen, implementeren en evalueren van modules binnen bouwsteen 3.

Communicatie

Na besluitvorming door de gemeenteraad worden de andere regiogemeenten en RWA op de hoogte gesteld. Externe communicatie zoals persberichten verlopen via de centrumgemeente Amersfoort.

(Uitkomsten) advies en inspraak

Voorafgaand en tijdens het opstellen van het toekomstplan, waren verschillende partijen betrokken:

- Landelijk experts op het gebied van de Wsw en Participatiewet. Specifiek voerde een bureau met financiële expertise op het gebied van de Wsw en Participatiewet een toets uit op het rekenmodel. Daarnaast adviseerden experts van Divosa en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG) ons op basis van de inhoud van het toekomstplan.

Advies- en cliëntenraden

Binnen deze opgave spelen de regionale Adviesraden Sociaal Domein en Cliëntenraden een belangrijke rol. De regio betreft hen bij de opgave via de 'klankbordgroep inwonersperspectief'. Deze klankbordgroep adviseert over deze opgave. Het laatste overleg vond plaats in oktober 2025. In dit overleg gaven de Advies- en cliëntenraden advies op de inhoud van het toekomstplan. De cliëntenraad Wsw heeft ook een schriftelijk advies gegeven over het toekomstplan welke als bijlage bij dit raadsvoorstel is toegevoegd inclusief de regionale beantwoording.

Wettelijke grondslag en/of kader:

Participatiewet

Wet sociale werkvoorziening (Wsw)

Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI)

Gemeenschappelijke regeling: Regionaal Sociaal Werkvoorzieningschap Amersfoort en omgeving (RWA)

Raadsbesluit Regionale uitgangspunten toekomst sociaal ontwikkelbedrijf 9 juli 2025.

Beleidsevaluatie

Bij het opstellen van de implementatieagenda zullen ook evaluatie momenten opgenomen worden.

Referendum

Ondertekening

Soest, 16-12-2025

Burgemeester en wethouders van Soest,
De secretaris, de burgemeester

Leontine Vermond

Rob Metz